

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lookkâmtääd vuäitt da ka'nnat pue'reed –

Lookkâmtäiddstrategia 2030 čiolggkiölin

Tän brosyvrâst kaaunak viiŋkid tõi'st,
mä'htt vuäitak pue'reed lookkâmtäiddad
da kaunnâd lookkmõõžž räämm.
Brosyvr looppâst säärnat še vuä'nkânji,
mii lookkâmtäiddstrategia lij da tõi' täävtõõzz.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Brosyvr lij puu't'tum õhttsažtuâjast Sää'mtii'ğğin.

Čiõlggkiõllsaž brosyvr vuâđđââvv čõõđtõ'sse

Kansallinen lukutaitostrategia 2030

(Meersaž lookkâmtäiddstrategia 2030)

Čõõđteei: Mätt'tõshalltõs, Lukuliike (Lookkâmliikkõs), 2022

Kuâsttjõs: Source Creative Oy

ISBN 978-952-13-6857-8 (pdf)

ISBN 978-952-13-6858-5 (nid.)

Måkam aa'sšin lookkâmtäidd nârrai?

Lookkâmtäiddu vaakte määng jee'resnallšem ää'sš.
 Jõs oumaž lãåkk âsttäi'j poodd jãnnai,
 suu lookkâmtäidd lij täujja pue'rr.
 Lookkâmtäidd puârran täujja še tâ'l,
 gu piâr älšsmâtt lookkmõ'sše.
 Kook-ne ää'sš vuei'tte še hue'need lookkâmtäiid.
 Lookkâmtäiid vuäitt hue'need ouddmiârkkân tõt,
 što oummust lij mii-ne rajjteei,
 mâta lookkâmvaiggâdvuõtt le'be moštputuõzzâlm.
 Mäנגgsa mi'jjid lookkmõš lij hiâlpp.
 Mäנגgsa tõt lij vaiggäáb.
 Juâkksâst mee'st lij kuuitâg
 vuõiggâdvuõtt lookkâmtäiddu da tøn pue'rummša.

Čiõlggkiõll lij hiâlpâs kiõll

Jõs lookkmõõžžâst liâ vaiggâdvuõđ, čiõlggkiõll vuäitt lee'd veä'kķen.
 Čiõlggkiõll lij takaiķiõl hiâlpab lää'ddkiõll,
 da tøn diõtt tõt lij hiâlpab lookkâd da f'itjed.

Čiõlggkiõlâst vuäitt lee'd veä'kķ ouddmiârkkân tâ'l

- jõs lookkjest lij ouddnemvâä'kķ, moštputuõzzâlm, lookkmõõžž le'be mättjummuž vaiggâdvuõtt
- jõs lookki jie'nnkiõll lij jee'res gu lää'ddkiõll.

Čiõlggkiõlâst vuäitt lee'd äü'kķ kuuitâg ķeazz täattas,
 jõs lookkmõš tuejjad vaiggâdvuõđid.

Čiõlggkiõlin vuäitt lookkâd ouddmiârkkân

ķii'rjid, ne'ttseeidaid, brosyrid da mätkii'rjid.

Čiõlggkiõlin vuäitt še ķiõččâd videoid da kuvddled jionnķii'rjid.

Čiõlggkiõllsaž ođđsid õlmstâtt Selkosanomat.

Selkosanomat-lõõst vuäitt lookkâd nee'ttest da põ'mmaihiämast.

Mä'htt lookkâmtäaid vuäitt pue'reed?

Lookkâmtäaid vuäitt pue'reed määngain jee'res naa'lin,
da juâkksaž vuäitt va'lljeed tōin jīoccses miöllsummus.

Loogg da ķee'rjet täujja

Jiijjad lookkâmtäaid vuäitak pue'reed ouddmiârkkân
looggee'l da ķee'rjtee'l jīānai jee'resnallšem tee'kstid.
Gu lookkmōš le'be ķee'rjtummuš lij hää'sķ,
lookkâmtäidd puârran seämma ääi'j.

Smiōtt, mākam nää'll lij tu'nne miöllsummus
tobdstōōttād jee'resnallšem tee'kstid.

Tu'ķķääk-a lookkād räiddkaartid avi
kuvddlak-a jäänab jīōnnķii'rjid?

Ķiččâl, suâpp-a čiōlggķe'rjj tu'nne?

De mä'htt-ba tu'st o'nste'či ķee'rjted tiivtid
le'be oocčād teāđaid tu'nne miöllķiddsaž ää'sšest?

Loogg õõutsââ'jest taaurõõžžin le'be piârrjin

Lookkâmtäaid vuäitt pue'reed še õõutsââ'jest
taaurõõžžin le'be piârrjin.

Loogg ķee'rj le'be lōōst
õõutsââ'jest taaurõõžžin juō'ķķ peei'v.

Vuei'ttve'ted še sagstōōllād tō'st,
mākam jurddjid lookkmōš puu'ti õu'dde.

Lookkmōš suâpp ouddmiârkkân
piârri õhttsaž pooddid, hâ't-ba
ouddâl vuäđđjem.

Raauk viiņkid lookkâmräämm kaunnâm diött

Lookkâmsilttōōzz tue'rjummša vuäitt raukkâd vie'ķķ.
 Ouddmiârkkân piârkkōōskōōzzin da vuäpstōōggin
 vuäžž viiņkid da materiaolid,
 kooi veäkka piârri vuet'tte kaunnâd
 lookkmōōžž räämm.

Sosiaal'laž mediast da nee'ttest
 vuäitt kaunnâd älsmōō'tti lookkâmkampanjaid,
 koid piâr vuäitt vuässōōttâd oōutsââ'jest.
 Ouddmiârkkân ķe'rjppōōrti lookkâmvä'žžtōōzzid
 liâ õlmstâattam še čiõlggķiõlin.
 Lookkâmvä'žžtōōzzin looggât
 čiõlggķiõllsaž le'be takaiķiõllsaž ķii'rjid jee'res aa'sšin.

Oo33 nokk hiâlpâs lookkmōōžž

Ķe'rjppōōrt vie'ķķte tuu
 hiâlpâs lookkmōōžž kaunnmōōžžâst.
 Vuäitak raukkâd ķe'rjppōōrtâst
 älsmōō'tti ķee'rj čiõlggķiõllsi'žžen.
 Ķe'rjppōōrt jä'rjste še noorōōttmōōžžid,
 koin vuäitt vuäžžad šiõgg lookkâmviiņkid.

Lookkâmtäaid tue'rjumuš lij še
 škoouli tuâjj.
 Jõs mättķe'rjj lij tu'nne čuu't vaiggâd,
 u'čtee'lest vuäitt kōōččâd čiõlggķiõllsaž ķee'rj.

Lookkâmtäiddstrategiain pue'reet lää'dd oummui lookkâmtäiid

Lää'dd oummu liâ čie'ppes lookki.
Tu'tkĳkummuž liâ kuuitâg čuä'jtam,
što nuõr jiâ teänab loogg
nu't puârast gu 2000-låågg aalgâst.

Lookkâmtäiddstrategia lij plaanân tõi'st,
mä'htt lää'dd oummui lookkâmtäiid pue'reet.
Mätt'tõshalltõõzz Lukuliike õõutveäkka
tuâjj-jouokin lij raajjâm lookkâmtäiddstrategia

Lää'ddjânnmest maai'lm määnglookkâmtäiddsumus jânnam

Lookkâmtäiddstrategia täävtössân lij,
što Lää'ddjânnam lij maai'lm
määnglookkâmtäiddsumus jânnam ee'jjest 2030.
Määnglookkâmtäidd miârvat oodd kēe'rjted da lookkâd
jee'resnallšem tee'kstit jee'resnallšem vue'jjin.

Määnglookkâmtääidain lij jōnn miârvtōs aargâst,
gu puu't'tep da to'lkķkeep
jee'resnallšem tee'kstit juō'kķ peei'v.
Te'kstt vuäitt še lee'd mii-ne jee'res gu
ķe'rjj, oodâs le'be brosyrr.
Ouddmiârvkkân jâåttlōkmiârvkk, podcast,
musikkvideo da porrmōšrese'ptt
liâ še tee'kst.

Lij vääžnai,
što pâ'sttep lookkâd mäittķee'rj da gâ'zeâât.
Seämma vääžnai lij kuuitâg tōt,
što pâ'sttep ķee'rjted tuâjjooccmōōžž,
oocçâd teâđaid nee'ttest
da ärvvtōöllâd, mōōn snäättnai mii-ne oodâs lij.

Gu maai'lm mōttai da ää'sš serddje netta,
taarbšep määnglookkâmtääid vōl jeänab.
Määnglookkâmtääid veäkka pi'rğģeep pue'rben
aarg vuō'jjin, määttain da tuâjj-jie'llmest.

Måkam veä'kk määnglookkâmtäidast lij tuâjj-jie'llmest?

Juâkksaž tuâjjlaž to'lkkad da puu'tat
jee'resnallšem tee'kstit tuâjjpeeiv poodd
le'be taarbaš määnglookkâmtäid.
Tuâjjla ouddmiârkkân mainste te'lfoonâst,
å'cce teäðaid, sagstâ'lle järssivui'm,
ķee'rjite rapoortid da cha'ttje.